

Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi, de Camil Petrescu

In literatura romana, Camil Petrescu este sustinatorul romanului modern atat prin eseurile in care teoretizeaza genul, cat si prin adevarate capodopere romanesti.

Prin cele doua romane ale sale - "Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi" (1930) si "Patul lui Procust" (1933) - ca si prin estetica privitoare la aceasta specie, Camil Petrescu a innoit romanul romanesc interbelic prin sincronizare cu literatura universala.

Modelul sau artistic - Marcel Proust - "In cautarea timpului pierdut" este punct de plecare pentru eseul "Noua structura si opera lui Marcel Proust". In aceasta conferinta, Camil Petrescu teoretizeaza romanul modern de tip proustian si respinge romanul de tip traditional, in care naratorul este omniscient si omniprezent, spatiul si timpul nereprezentand dificultati insurmontabile. In acest eseu autorul repropune romanului traditional omniscientia, ubicuitatea, cronologia, obiectivitatea. Pentru a evita confuzia dintre realitate si "propunerea realitatii", el alege ca solutie autenticitatea: "Sa nu descriu decat ceea ce vad, ceea ce aud, ceea ce inregistreaza simturile mele, ceea ce gandesc eu Aceasta-i singura realitate pe care o pot povestii Dar aceasta-i realitatea constiintei mele, continutul meu psihologic Din mine insemi, eu nu pot iesii Orice as face eu nu pot descrie decat propriile mele senzatii, propriile mele imagini. Eu nu pot vorbi onest decat la persoana I".

In acelasi timp, cere romanului modern subiectivitate, relatare la persoana I, stilul antic calofil, analiza psihologica.

Aceste aspecte se regasesc in romanele sale in care predomina analiza psihologica, iar ca tema abordeaza tema moderna a intelectualului introvertit care nu accepta compromisuri.

Influentele hotaratoarea le-au avut asupra lui Camil Petrescu intuitionismul bergsonian si fenomenologia husserliana. Ambele tendinte filosofice sunt convergente la Camil Petrescu care cauta in ele un fundament pentru cunoasterea autentica, "pura" a realitatii. Conform gandirii filozofice bergsoniene si husserliene, accentul se deplaseaza de la cantitatea obiectiva de fapte produse, la prelucrarea lor calitativa de catre intuitia lucida a omului. Important nu este ce s-a intamplat in realitate, ci cat a devenit de semnificativ pentru constiinta individuala. De aceea, romanele lui Camil Petrescu sunt relativ sarace in privinta faptelor narate, insa acorda spatii ample reflectarilor in subiectivitatea personajelor.

"Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi" este un roman modern de tip subiectiv, deoarece are drept caracteristici: unicitatea perspectivei narative, timpul prezent si subiectiv, fluxul constiintei, memoria afectiva, naratiunea la persoana intai, luciditatea autoanalizei, anticalofilismul, dar si autenticitatea definita ca indentificarea actului de creatie cu realitatea vietii, cu experienta neperversa, cu trairea febrila.

Romanul "Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi" este scris la persoana I, sub forma unei confesiuni a personajului principal, Stefan Gheorghidiu.

Naratorul este protagonistul romanului, perspectiva narativa fiind subiectiva si unica (trasatura a romanului modern de tip subiectiv). Naratorul omniscient, obiectiv si naratiunea la persoana a III-a (specific romanului traditional, obiectiv) sunt inlocuite in romanul modern de tip subiectiv prin naratiunea la persoana I, cu focalizarea exclusiv interna (viziunea "impreuna cu").

Naratiunea la persoana I presupune existenta unui narator implicat (identitatea intre planul naratorului si al personajului). Punctul de vedere unic si subiectiv al personajului - narator care mediaza intre cititor si celelalte personaje, face ca cititorul sa cunoasca despre ele tot atata cat stie si personajul principal.

Insa situarea eului narativ in centrul povestirii confera autenticitate, iar faptele si personajele sunt prezentate ca evenimente interioare, interpretate, analizate.

Reprezentarea epica neutra a unor evenimente exterioare (romanul traditional) face loc reprezentarii unei proiectii subiective in planul constiintei naratorului (in romanul modern subiectiv).

Prin monolog interior, Stefan Gheorghidiu analizeaza, alternand sau interferand aspecte ale planului interior (trairi, sentimente, reflectii) si ale planului exterior (fapte, tipuri umane, relatia cu altii).